

Výroční zpráva
Archiv a programové fondy České televize
za rok 2021

Výroční zpráva Archivu a programových fondů České televize za rok 2021

Sídlo archivu: Česká televize, Na Hřebenech II 1132/4, 140 70 Praha 4
tel.: 261 131 111 (spojovatelka), 261 134 595 (vedoucí)
elektronická podání úředního charakteru: epodatelna@ceskatelevize.cz
ID datové schránky: weeab8c
elektronická podání neúřední: Archiv.ct@ceskatelevize.cz
<http://www.ceskatelevize.cz>

Česká televize Televizní studio Brno
Trnkova 2345/117, 628 00 Brno – Líšeň
Tel: 542 131 111

Česká televize Televizní studio Ostrava
Dvořákova 18, 728 20 Ostrava 1
Tel.: 596 201 111

Zřizovatel archivu: Česká televize, Na Hřebenech II 1132/4, 140 70 Praha 4
Archiv a programové fondy České televize (dále jen „APF nebo Archiv ČT“) se skládají ze tří organizačně samostatných útvarů: APF Praha, APF Brno, APF Ostrava. Ty spravují archivní materiály dle jejich příslušnosti (původu) s tím, že některé druhy archivních materiálů jsou uloženy pouze v depozitářích APF Praha, kde jsou k dispozici vhodnější prostory a podmínky. APF Praha odpovídá za společné metodické vedení celého Archivu ČT.

Postavení Archivu ČT: Archiv ČT spravuje audiovizuální, zvukové, fotografické a písemné materiály vzniklé z činnosti České, resp. Československé televize od roku 1953 do současnosti. Částí archivních sbírek spadá podle zákona č. 499/2004 Sb. mezi takzvané specializované archivy a plní příslušné zákonné povinnosti týkající se péče o národní archivní dědictví a jeho zpřístupňování. Velmi důležitou funkci má však i pro činnosti televize samotné. Zajišťuje archivaci nově vytvořených materiálů a poskytuje přístup k již uloženým materiálům pro jejich další užití zejména vysíláním či novou televizní výrobou.

Akreditace podle zákona č.499/2004 Sb.: Akreditace pro činnost specializovaného archivu byla APF Praha udělena na základě rozhodnutí odboru archivní správy a spisové služby Ministerstva vnitra ze dne 10. dubna 2008 (Č. j. MV-2949-6/AS-2008).

Výroční zpráva za rok 2021 byla vyhotovena na základě odst. 1 a 2 § 62 zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů a v souladu s metodickým návodem odboru archivní správy Ministerstva vnitra ze dne 24. února 2005 (Č. j. AS-366/1-2005) – metodika zpracování výročních zpráv specializovaných, bezpečnostních a soukromých archivů.

I. Personální podmínky Archivu ČT

Z hlediska zařazení do organizační struktury České televize jsou APF Praha útvarem zařazeným pod divizi v rámci ČT Praha. APF Brno i APF Ostrava jsou odděleními zařazenými do Centra dramaturgie Televizního studia.

Organizační změny v APF v roce 2021:

Útvar APF Praha byl po zrušení divize Techniky a provozu od ledna 2021 organizačně převeden do divize Program. Zároveň bylo z APF vyčleněno Skenovací oddělení se třemi pracovníky a nově organizačně zařazeno pod podatelnu v divizi Korporátní vztahy, komunikace a obchod. APF Brno i APF Ostrava zůstaly nadále odděleními Centra dramaturgie Televizního studia Brno (TSB), resp. Televizního studia Ostrava (TSO).

Dále v roce 2021 došlo v APF Praha ke snížení počtu pracovníků o jedno pracovní místo. Dvě pracovní místa uvolněná odchody pracovníků do důchodu byla převedena mezi odděleními APF Praha. Došlo tak k posílení týmu v oddělení Spisový archiv a fototéka a snížení počtu pracovníků v oddělení Správa audio a video záznamů. Tyto změny bylo možné provést jednak díky úbytku pracovní náplně s postupným přechodem na „beznosičovou“ plně digitální televizní výrobu a jednak díky zahájení vnitřní resystemizace v APF Praha, která spočívá v postupném propojení oddělení zabývajících se správou audiovizuálních záznamů alokovaných v různých částech televize. Vzhledem k pandemické situaci v roce 2021 byl přímo na pracovištích zajištěn především nutný provoz Archivu ČT a část činností probíhala formou vzdáleného přístupu v režimu home-office.

Struktura APF ke konci roku 2021:

- APF Praha:
 - Ředitel Programu
 - vedoucí archivu a programových fondů
 - = vedoucí správy programových fondů
 - vedoucí archivní podpory výroby
 - vedoucí péče o archivní pořady
 - vedoucí správy zvukového fondu
 - = vedoucí správy audio a video záznamů
 - vedoucí videotéky objektu zpravodajství
 - vedoucí digitalizace a výroby ST/AD (doplnění archivních pořadů o skryté titulky (ST), audiodescription (AD), znakovou řeč)
 - = vedoucí spisového archivu a fototéky
- APF Brno a APF Ostrava jsou metodicky řízeny APF Praha, avšak začleněny jsou v organizační struktuře příslušného studia.

Systemizovaný a skutečný stav pracovníků APF ČT:

- APF Praha: celkem 49 + 23 externistů*
- APF Brno: celkem 5 + 6 externistů
- APF Ostrava: celkem 6 + 3 externisté

*Počet externích spolupracovníků APF Praha zahrnuje zejména technické pracovníky pro zajištění digitalizace audiovizuálních záznamů, kteří jsou zde organizačně začleněni.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2021

Funkční zařazení pracovníků APF:

APF ROK 2021	Počet zaměstnanců stav k 31. 12. 2021			
NÁZEV FUNKCE	ČT PRAHA	TS BRNO	TS OSTRAVA	Celkem
vedoucí archivu a programových fondů	1,00			1,00
vedoucí správy programových fondů	1,00			1,00
vedoucí správy audio a videozáznamů	1,00			1,00
vedoucí archivu a programových fondů TS		1,00	1,00	2,00
vedoucí videotéky OZ	1,00			1,00
vedoucí spisového archivu a fototéky	1,00			1,00
vedoucí archivní podpory výroby	1,00			1,00
vedoucí péče o archivní pořady	1,00			1,00
vedoucí digitalizace a výroby ST/AD	1,00			1,00
vedoucí správy zvukového fondu	1,00			1,00
ekonom útvaru	1,00			1,00
archivář	2,00	2,00	3,00	7,00
archivář - metodik spisové služby	1,00			1,00
dokumentační pracovník	7,00			7,00
programově - provozní pracovník	11,0	2,00		13,00
dokumentační pracovník - skenerista	3,00			3,00
specialista - podpora systémů APF	1,00			1,00
specialista - technická podpora archivu	1,00			1,00
specialista - výběr archivních záznamů	1,00			1,00
ved. digi. prac. - progr. -provoz. prac	1,00			1,00
editor - archivu a programových fondů	2,00			2,00
filmový laborant	3,00			3,00
operátor dig.prac.- progr.-provoz. prac	3,00			3,00
koordinátor - digitalizační pracoviště	1,00			1,00
pomocný archivář	1,00			1,00
skladník	1,00			1,00
specialista - APF TS			1,00	1,00
redaktor - dramaturg			1,00	1,00
Celkem ČT	49,00	5,00	6,00	60,00

Ze současných 60 interních pracovníků APF má 25 vysokoškolské vzdělání a 33 středoškolské odborné.

Praxe a stáž v APF ČT:

Díky nepříznivé pandemické situaci, byly obvyklé odborné praxe a stáže v Archivu ČT pro studenty středních škol omezeny. Nicméně dlouhodobá stáž v rámci již dlouholetého programu ČT START (pro studenty posledních ročníků vysokých škol) absolvovala odbornou praxi v Archivu ČT oddělení APF – Správa programových fondů studentka sportovní žurnalistiky, která díky svému zaměření pracovala na projektu doplnění dokumentace historických Branek bodů vteřin (zpravodajské relace zaměřené na sportovní události). Další studenti získávali první pracovní zkušenosti jako dlouhodobí externí spolupracovníci Archivu.

II. Celkové množství uložených archiválií

1. Počet fondů a počet sbírek: 5 fondů
 - Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů ČT (Praha / Brno / Ostrava)
 - Filmový fond ČT
 - Fond zvukových snímků ČT (Praha / Brno / Ostrava)
 - Fotografický fond ČT (Praha / Brno)
 - Spisový fond ČT (Praha / Brno / Ostrava)
2. Počet evidenčních jednotek (ks):
 - Hlavní evidenční jednotky: 1 187 109
 - Z toho digitální archivní jednotky: 408 670*
3. Metráž celkem (bm): 12 760,84**
4. Digitální velikost (MB): 2 387 748 920*
5. Stupeň zpracovanosti:
 - Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů ČT: 100 % (procento bm), 100 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Filmový fond ČT: 97,3 % (procento bm), 92,6 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Fond zvukových snímků ČT: 96 % (procento bm), 99 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Fotografický fond ČT: 69,8 % (procento bm), 91,5 % (procento ks evidenčních jednotek)
 - Spisový fond ČT: 83,31 % (procento bm), 92,4 % (procento ks evidenčních jednotek)
6. Počet arch. pomůcek: 10

*Pozn.: *Část digitálních archiválií vznikla digitalizací analogového originálu a část již má digitální původ. ** Ukazatel bm je v posledních letech ovlivněn přepisem na modernější a rozměrově menší nosiče z nosičů poškozených, či technologicky zastaralých, které jsou následně zlikvidovány a dále přemanimulací archiválií do nových úložných regálů, které umožňují prostorově optimálnější uložení.*

Digitální kopie či digitální originály archiválií jsou uloženy ve sdílených digitálních úložištích archivu, ostatní materiály pak v depozitářích jednotlivých televizních studií Praha, Brno a Ostrava dle jejich příslušnosti či v závislosti na zajištění podmínek potřebných pro jejich uložení (např. filmové materiály a digitalizované fotonegativy jsou uloženy ve specializovaném depozitáři ČT Praha).

III. Výběr a zpracování archiválií

Výběr archiválií je prováděn pravidelně. Skartační protokoly o výběru dokumentů a fotografií jsou uloženy (u spisového archivu až z období po roce 2014, starší se bohužel nedochovaly) v analogové podobě. Údaje o skartaci při výběru audiovizuálních a zvukových záznamů jsou evidovány v databázi PROVYS.

Činnost pracovníků Archivu byla po většinu roku 2021 stejně jako v ostatních archivech a odvětvích výrazně ovlivňována vývojem pandemie Covid-19. Vzhledem ke specifickému postavení Archivu ČT bylo i tento rok hlavním cílem pracovníků fyzicky přítomných na pracovištích zajistit zejména agendy bezprostředně související se zajištěním vysílání a výroby České televize včetně pokračujícího vysílání kanálu ČT3, jehož skladba je založena zejména na vysílání archivních pořadů. Tyto agendy vykonávali

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2021

pracovníci, kteří se na pracovištích střídali dle nastavených pravidel zajišťujících bezpečnost provozu a zároveň ochranu zdraví. Pracovníci pracující formou home-office řešili agendy, které bylo možné provádět přes vzdálený přístup do systémů a archivních úložišť. Díky zkušenostem z předchozího roku již tento způsob „hybridní“ práce probíhal již v rutinním provozu.

Zpracování archiválií:

○ Fond telemagnetických a digitálních AV záznamů

Obsahem fondu telemagnetických a digitálních AV záznamů jsou zejména televizní pořady vyrobené Českou, resp. Československou televizí od roku 1953 do současnosti.

V roce 2021 bylo do fondu nově přijato 22 491 evidenčních jednotek. Pracovníky APF v Praze byla doplněna dokumentace u více než 1,8 tisíce nezpravodajských pořadů. U skoro 2,3 tisíce zpravodajských a sportovně-zpravodajských materiálů z 90. let (pracovních) byla provedena revize, úprava a doplnění popisu. Zdokumentováno bylo také přes 150 sestřihů sportovních událostí z tohoto období.

Pro právní a obchodní útvary pracovníci zajistili kontrolu metadat u 697 pořadů. Kromě toho bylo zkontrolováno a doplněno užití hudby u 656 pořadů.

Pro účely reprízového vysílání dle požadavků Programu a v souladu se Zákonem o České televizi zajistil Archiv doplnění přes 700 pořadů o skryté titulky, znakovou řeč (pro diváky se sluchovým postižením) nebo zvukovým popisem – audiodeskripcí (umožňující těžce zrakově postiženým lépe pochopit vizuální složku pořadu, která není vyjádřena zvukem). Nadále se jedná výrazný nárůst oproti předchozím letům způsobený provozováním kanálu ČT3, kde jsou uváděny historické často velmi dlouho dobu nereprízované pořady.

Všechny digitalizované a nově vznikající AV záznamy byly ukládány do digitálního archivu. Výběr archiválií byl vzhledem k jejich množství prováděn průběžně.

○ Filmový fond

Filmový fond zahrnuje záznamy pořadů ČT a ČST vyrobené filmovou technologií (případně záznamy darované).

Na filmový pás – negativy se nové záznamy již prakticky nepořizují (jsou využívány moderní typy nosičů). Filmy dnes slouží zejména jako matrice pro přepisy a uložení záznamu z nich do digitálního archivu k dalšímu užití. U filmového fondu ČT byl v roce 2021 nebyl zaznamenán žádný přírůstek.

Pracovníci filmotéky překontrolovali či upravili metadata v databázi u 1 100 filmových nosičů a 1 375 nosičů připravili (tj. provedli mechanickou kontrolu filmového pásu: slepky, perforaci, metráž, dále výměnu krabic, balení negativů do archivního papíru, zjištění octového syndromu) pro přepis. Dále filmové laborantky připravily celkem 1 252 ks šotů na filmovém pásu pro přepis a následnou rekonstrukci historických Televizních novin. Pokračoval také přepis brněnských šotů (celkem jich v roce 2021 bylo přepsáno 653).

○ Fond zvukových záznamů (analogových a digitálních)

Fond zvukových záznamů obsahuje zvukové snímky se vztahem k televizním pořadům vyráběným v ČST/ČT, což jsou především originální hudební záznamy tzv. matrice, a snímky převzaté pro potřeby ozvučování vyráběných pořadů od hudebních vydavatelství (Supraphon, Panton apod.).

Nově bylo do fondu zvukových záznamů v roce 2021 přijato celkem 94 evidenčních jednotek.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2021

Podle nově nastavené metodiky evidence zvukových nahrávek (z roku 2020) bylo v pražské fonotéce v roce 2021 upraveno 20 000 nahrávek (celkem je již takto upraveno 47 tis. nahrávek).

Jednání o novém digitálním audioarchivu bohužel vzhledem k pandemii přerušena, nicméně bylo dokončeno produkční prostředí zvukových pracovišť České televize, které s archivními nahrávkami pracuje při výrobě pořadů a s archivem si vyměňuje nahrávky i metadata.

Ve fonotékách Praha, Brno a Ostrava byl (vedle úpravy evidence dle nové metodiky viz výše) zkontrolován, případně doplněn a opraven metadatový popis nahrávek u 3 750 nosičů zejména ve spojení s jejich digitalizací. Vedle toho se provádějí kontroly a opravy v souvislosti s přepisem zvukových snímků pro externí subjekty anebo se údaje kontrolují v souvislosti s reprízami pořadů. Pro tyto účely byly v roce 2021 zkontrolovány, doplněny či opraveny údaje o užití hudbě u 656 pořadů (což díky vysílání kanálu ČT3 představuje dvojnásobný nárůst).

○ Spisový fond

Spisový fond obsahuje především písemnosti vzniklé z činnosti České televize (ČST/ČT).

V průběhu roku 2021 bylo převzato do pražské části fondu celkem 75 přejímek analogových písemností. I přes pokračující nepříznivou pandemickou situaci tak došlo k výraznému nárůstu oproti roku 2020 (pouze 54 přejímek). Předaná dokumentace byla průběžně inventarizována. Největší část představovala výrobní dokumentace k pořadům (51 přejímek = dosud zpracováno 297 kartonů, tj. 59,4 běžných metrů). V digitální podobě byly převzaty pouze tři přejímky o celkovém datovém objemu cca 1 GB. Do Ústřední spisovny bylo převzato v rámci čtrnácti přejímek celkem 168 boxů/krabic/balíků další úřední dokumentace z činnosti součástí České televize.

Brněnský spisový archiv v roce 2021 převzal 48 analogových přejímek, tvořených 959 výrobními složkami pořadů (160 kartonů, 19,6 bm). Do Ostravského spisového fondu bylo v roce 2021 převzato celkem 24 přejímek (108 kartonů) analogových písemností, které obsahovaly převážně výrobní složky pořadů.

Kromě pořádání nově převzatých výrobních složek a jiných archiválií, proběhla během roku 2021 také inventarizace dalších částí archivních fondů. Během inventarizace bylo běžně prováděno odstraňování větších kovových částí písemností.

Během roku 2021 zajistil pražský spisový archiv celkem 36 různě rozsáhlých skartací dokumentů na základě skartačních protokolů (cca 114 boxů). Opět šlo o nárůst počtu oproti roku 2020 (21 přejímek). K fyzickému zničení těchto písemností byla využita velkokapacitní skartovačka.

○ Fond fotografií

Fond fotografií ČT obsahuje zejména fotonegativy, fotografie na papírové podložce a digitálně vzniklé fotografie pořízené především Fotoservisem ČT, které mají vztah k výrobě a vysílání televizních pořadů, ale i fotografie týkající se historie a provozu samotné televize.

Během roku 2021 bylo do pražského fondu fotografií převzato celkem 13 přejímek o celkovém datovém objemu 2,18 TB (meziroční nárůst o cca 0,7 TB). Konkrétně šlo o více než 100.000 digitálně pořízených fotografií a dalších dokumentů, či souborů.

Plánovaná kontrola a doplnění metadat starších digitálních a digitalizovaných fotografií proběhla během roku 2021 u dalších 14 000 snímků.

Nově vznikající digitální fotografie ve studiích Brno a Ostrava jsou zasílány do pražského oddělení Fotoservis, odkud jsou již zajištěny procesy jejich předávání do pražské fototéky APF.

IV. Využívání archiválií

Všechny archivní fondy jsou dále využívány především samotnou televizí pro její další činnost (pro vysílání, online projekty, výrobu nových pořadů, obchodní účely apod.).

Přístup k archiváliím, resp. k jejich digitálním kopiím či náhledovým zobrazením, je pro interní pracovníky ČT umožněn přímo na jejich pracovním počítači s ohledem na jejich přístupová práva. Ostatní uživatelé či externí badatelé mají zajištěn přístup přes mediální badatelný/přípravny dat. V roce 2021 byl v určitých obdobích s ohledem na opatření proti šíření Covid-19 přístup do badatelen pro veřejnost zcela zakázán. Omezeno bylo jejich užití v některých obdobích i pro samotné zaměstnance. Služby badatelen tak suplovali pracovníci Archivu zajištěním rešerší, poskytováním náhledů a tvorbou stříhových výběrů.

Fond audiovizuálních záznamů

Badatelný/přípravny dat jsou vybaveny nástroji umožňujícími badatelům a tvůrcům nových pořadů zkoumat digitální audiovizuální záznamy (originály či digitalizované kopie).

Díky omezením provozu byly počty badatelů opět výrazně nižší než před pandemií. V Praze badatelnu využilo celkem 571 badatelů, v Brně 8, v Ostravě 12. Počet rešerší provedených pracovníky Archivu na základě požadavků zadavatelů dosáhl 1 tisíce.

Česká televize své archivní audiovizuální záznamy standardně vysílá na jednotlivých kanálech a v posledních letech stále více zveřejňuje i na svých webech (např. iVysílání, Děčko) a na sociálních sítích. V roce 2021 byl divákům archivní pořad zpřístupněn na některém z kanálů ČT celkem 10 952krát (jednalo se o 7 258 unikátních pořadů tzn., že některé byly vysílány vícekrát). Další desítky jich byly zpřístupněny prostřednictvím nových médií.

Archivní záznamy jsou poskytovány také prostřednictvím obchodních oddělení k užití např. jiným vysílatelům či tvůrcům v ČR i zahraničí.

Spisový fond a fond fotografií

Během roku 2021 proběhlo v badatelně Spisového archivu celkem 19 návštěv badatelů. Konkrétně šlo o 7 externích a 12 interních badatelů. Pokračoval tak negativní trend z roku 2020 - výrazný pokles oproti rokům před pandemií. Zájem badatelů však trval i navzdory pandemické situaci a pracovníci museli o to více poskytovat archiválie elektronicky. Písemné archiválie byly předkládány podle badatelského řádu a byla provedena kontrola toho, zda neobsahují osobní údaje.

Badatelnu fondu fotografií navštívilo v roce 2021 celkem 8 badatelů (3 externí, 5 interních). V případě interních badatelů se však v řadě případů jednalo o opakované návštěvy (např. režisér Jakub Skalický navštívil badatelnu pro potřeby pořadu „Na programu televize“ desetkrát a vyžádal si více než 5 000 fotografií). Výrazně vyšší počet žadatelů využilo možnosti dálkového zpřístupnění digitalizovaných/digitálních fotografií. Samostatnou kapitolou je dlouhodobá spolupráce s tvůrci pořadu „Kde domov můj“ (cíleně bylo dohledáno a poskytnuto 176 digitálních fotografií).

Fond zvukových záznamů

Zvukový fond je zpřístupňován interním pracovníkům ČT i externím badatelům. Interní zaměstnanci mají s ohledem na práva k dispozici možnost poslechu a výběru přímo z databáze digitálních nahrávek a ruchů uložených v digitálním úložišti, případně z nosičů na specializovaných pracovištích zvukové techniky. Externí badatelé mohou studovat nahrávky v badatelně fonotéky. Archivní zvukové nahrávky ČT jsou využívány převážně pro potřeby ozvučování nově vyráběných pořadů ČT, ale i pro obchodní činnost České televize.

V. Odborné a společenské aktivity Archivu

- Odborné a společenské aktivity Archivu byly opět po celý rok výrazně ovlivněny obecně platnými i interními opatřeními proti šíření pandemie Covid-19. Po většinu roku 2021 byl výrazně omezen přístup do prostor televize pouze pro osoby zajišťující přímo vysílání nebo výrobu pořadů a chod televize, nekonalo se ani mnoho obvyklých akcí (festivaly, výstavy, workshopy i exkurze).

Exkurze v Archivu ČT se tak v tomto roce uskutečnila pouze jedna, a to v září, kdy přišli studenti FF Jihočeské univerzity.

Některé semináře, konference apod.) se podařilo zorganizovat v mezidobí omezení a některé akce organizátoři převedli do online prostředí. Díky tomu se mohli pracovníci APF zúčastnit:

- Filmového festivalu LFŠ v Uherském Hradišti uskutečnil. Připravený program obsahoval přednášku na téma subkultur v období normalizace. Součástí přednášky byl bohatý přehled šedesáti videí z Archivu ČT.
- Online konference IASA – FIAT/IFTA 2020 (původně plánovaná v Johannesburgu).
- Červnového online workshopu konsorcia EUscreen.
- Online seminář „Spisová a archivní služba v roce 2021“.
- Seminář „Elektronická badatelna“ (prezenčně v NA ČR).
- Videokonference „Osobní údaje v archivech“.
- Videokonference „Otevřená data v knihovnictví“.
- Online konference Archivy, knihovny, muzea – AKM 2021.
- Vzhledem k nepříznivé situaci útvar Vzdělávání zajistil pro zaměstnance televize několikaměsíční přístup na portál online vzdělávacích kurzů, kde bylo možné se online vzdělávat v různých oblastech.
- Archiv ČT plní nezastupitelnou odbornou roli v rámci zajištění činností samotné ČT (ve vysílání archivních pořadů na televizních kanálech a na iVysílání, v souvislosti s podporou využívání archivních materiálů v nové výrobě pořadů ČT). Archivních pořady jsou vysílány na kanálech České televize (s provozem archivního kanálu ČT3 mnohem výrazněji). Díky omezení přístupu do badatelen musel Archiv zajistit přístup k archivním materiálům pro tvůrce a badatele prostřednictvím zajištění rozsáhlých odborných rešerší.
- Spisový archiv, který odpovídá za metodické řízení a dohled nad výkonem spisové služby v ČT, se vedle školení nově nastupujících pracovníků soustředil zejména na proces migrace uživatelů z jednoho systému eSSL do druhého. Na základě společného zjištění metodiků, Interního auditu a IT, došlo k rozhodnutí přesunout veškerou agendu do prostředí eObce. Úkolem pracovníků Spisového archivu tak bylo naplánovat postupný proces migrace, kooperace s IT (technické zajištění), osobní schůzky s uživateli a jejich přeškolení na nové prostředí. Proces migrace bude probíhat i v roce 2022. Mimo výše uvedené, se metodici Spisového oddělení věnovali úpravě struktury eSSL na základě rozsáhlých organizačních změn v ČT, které proběhly na začátku roku 2021. V polovině roku došlo i k přijetí nových zásadních dokumentů – Spisový řád a Badatelský řád.
- V rámci dlouhodobé spolupráce mezi Českou televizí a Krátkým filmem Praha (KFP) bylo v roce 2021 digitalizováno, zdokumentováno a zpřístupněno dalších 518 pořadů z rozsáhlého fondu KFP. Jednalo se z velké části o zpravodajské cykly (Filmový zpravodaj, Týden ve filmu, Kulturní zpravodaj, ...).

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2021

- Archiv ČT je dlouholetým členem významných mezinárodních organizací EBU (European Broadcast Union), FIAT/IFTA (Mezinárodní federace televizních archivů) a konzorcia EUscreen (sdružuje vysílatele a audiovizuální archivy, které se podílely na projektu EUscreen).
- Nově se v roce 2021 spisový archiv ČT zapojil do metodické platformy Moped (internetového diskuzního fóra, které slouží jako metodická platforma pro řešení otázek z oblasti spisové a předarchivní služby a problematiky elektronických dokumentů).

VI. Publikační a PR činnost:

Archiválie České televize jsou ve velké míře publikovány samotnou Českou televizí zejména formou vysílání archivních pořadů na jejích kanálech, či jejich zpřístupněním na internetu a také ve formě střihů ve výrobě nových pořadů. Nárůst vysílaných archivních pořadů pokračoval i v roce 2021, kdy došlo k dalšímu rozšíření archivního kanálu ČT3 spuštěného v roce 2020. Na kanálech ČT jich bylo odvysíláno skoro 7 300 a to více jak 11 000krát.

Kromě standardního vysílání a výroby nových pořadů byly archivní materiály publikovány často i včetně odborných komentářů na internetových prezentacích ČT. Jednalo se o:

- 20 pořadů na web i-vysílání ČT (výběr s ohledem na cílení na koncové uživatele). Nahrávání na web bylo částečně zpomalené v rámci změn a příprav spuštění nového iVysílání ČT.
- 69 bonusů (sestřihů z různých pořadů, například šoty z Televizních novin atd.), které byly součástí článků na ČT Art). Jedná se o střihy z různých pořadů, například šoty z Televizních novin atd., které byly součástí článků na ČT Art. Právě na bonusy byl kladen větší důraz na úkor celých pořadů – mají mnohem snazší cestu ke koncovému uživateli. Nejúspěšnější videa zaznamenala přes 10 000 zhlédnutí, což je mnohonásobně víc, než se to v minulosti dařilo v případě celých pořadů na iVysílání.
- 6 videí na Facebooku (v rámci FB pokračovaly 2 speciály: cyklus pro děti za účelem vzdělávání – Rosnička Sonička).
- 17 článků na ČT Art věnujících se různým tématům především z televizní historie.

Archivní obsah se rovněž poskytuje k různým způsobům užití subjektům mimo Českou televizi (např. vysílatelům).

Za určitou formu propagace archivu (archivnictví) lze považovat i spolupráci zejména oddělení Spisového archivu s produkcemi nových pořadů (nejen) ČT při natáčení scén odehrávajících se v archivech, resp. depozitářích. V průběhu roku 2021 se v archivu ČT takto natáčely scény např. pro pořady Pološero, Případ Roubal, Volha a Dějiny české detektivky.

VII. Stav archiválií, konzervace, restaurování a digitalizace archiválií

Depozitáře České televize, v nichž jsou archiválie uloženy, odpovídají definovaným požadavkům. Na podzim roku 2021 byla zahájena příprava na přemanimulaci všech digitalizovaných nosičů z depozitářů umístěných v objektu zpravodajství do depozitářů v hlavní budově, které mají dostatek kapacity díky využívání modernějších rozměrově menších nosičů, digitalizaci a přechodu na bezpáskovou výrobu.

Digitální úložiště Archivu, kde jsou uloženy digitální kopie nebo „digital born“ materiály jsou na vysoké technologické úrovni a pravidelně zálohována. Hlavní úložiště digitálního archivu DAR tvoří dvě technologicky oddělené (principem „dual site“) páskové knihovny. Kontroly a přepisy páskových médií v knihovnách jsou prováděny automaticky v rámci funkcí digitálního archivu. Uživatelé dnes většinou pracují pouze s digitálními náhledy či kopiemi archiválií. Originály jsou zapůjčovány mimo depozitáře jen v nejnútnejších případech a pracuje se s nimi na specializovaných pracovištích.

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2021

Možné poškození audiovizuálních archiválií dochází v podstatě jen přirozeným stárnutím staršího typu nosičů nebo zaniknutím technologie pro jejich přehrávání. Dosud se však daří včas záznamy přepsat do digitální podoby a uložit v digitálním archivu. K přirozenému stárnutí dochází i u zatím nejstabilnějšího typu nosičů – filmů, kde dochází k poškození mg. vrstvy zejména tzv. octovým syndromem. Toto poškození postihuje nyní zhruba 12 % filmového fondu.

Fyzický stav ostatních spravovaných archivních souborů je stabilní.

Digitalizace archiválií

Česká televize se již 8 let věnuje digitalizaci všech svých fondů a zajišťuje tak jejich záchranu, ochranu při jejich užití a zpřístupnění pro své potřeby i pro veřejnost.

Digitalizace audiovizuálního fondu

Digitalizace historického audiovizuálního fondu se televize intenzivně věnuje již 8 let. Nové audiovizuální záznamy jsou vyrobené již digitálně. Celkem bylo do digitální knihovny v roce 2021 uloženo 7 382 evidenčních jednotek. Archiválie zabírají celkový obsah digitální knihovny (digitálního archivu) 2 347 TB.

Priority digitalizace historického audiovizuálního fondu byly v roce 2021 nadále významně ovlivněny potřebami archivního kanálu ČT3. Na specializovaných pracovištích bylo v roce 2021 zrekonstruováno obsahově a technicky 306 pořadů. Z toho bylo 138 odvysíláno. Další pořady byly digitalizovány na pracovištích Útvaru techniky a na pracovištích Archivu pro digitalizaci zpravodajských materiálů. Kromě zajištění požadavků vysílání byla prioritou nadále digitalizace nosičů typu Beta SP (analogová beta), u kterých dochází k nevratnému poškození z důvodu jejich zastarávání či hrozí zánik technologie pro jejich čtení.

Díky větším požadavkům na kvalitu audiovizuálních záznamů pro vysílání i výrobu a díky dostupnosti stále novějších technologií dochází k přepisům archivních záznamů do vyšší kvality, a to velmi často i opakovaně, tj. po jejich dřívější digitalizaci. Do HD kvality bylo z původních filmových nosičů v roce 2021 přepsáno celkem 549 titulů. Čtyřicet šest z nich prošlo celým procesem přepisu do nejvyšší vysílací kvality, zbytek byl přepsán pro výrobu, badatelské potřeby či vysílání mimo prime time. Celkem bylo do HD kvality přepsáno z filmů již přes 3 440 pořadů. U dalších 2 filmů byla zahájena příprava na jejich rekonstrukci metodou DRA ve spolupráci s AMU a AČK.

Dalších 1 680 pořadů, které vznikly na jiné typy TMZ nosičů v SD kvalitě, prošlo v roce 2021 upscalingem (technologie, která upravuje kvalitu obrazu z nižšího rozlišení na vyšší) do HD kvality.

Šestým rokem pokračovala rekonstrukce historických Televizních novin. Tato hlavní zpravodajská relace Československé televize, je jako celý pořad zaznamenávána pro archivaci až od roku 1980. Do té doby se z hlavního zpravodajství dochovaly pouze jednotlivé šoty natočené na filmový pás (bohužel ne všechny z každého dne). Celkem jich je v pražské filmotéce 38 525 a další jsou v Brně. V tomto stavu nebyly v podstatě vůbec využívány, protože jejich náhled a přepis byl velmi komplikovaný. V roce 2021 bylo nov zdokumentováno 2511 šotů – tj. 381 zrekonstruovaných dnů (ca. 61:38 hodin čistého času). Celkem již bylo zrekonstruováno 5 055 hlavních zpravodajských relací (dní) Televizních novin (cca 60 % dochovaných šotů).

Digitalizace fondu zvukových záznamů

V roce 2021 pokračovala digitalizace zvukového fondu – v Praze snímků trvalé archivní hodnoty (snímky převzaté od Českého rozhlasu, Supraphonu, Pantonu apod.) a gramodesek, v Brně a v Ostravě digitalizace matric.

Stav digitalizace ke konci r. 2021 je uveden v následující tabulce:

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2021

TS	Signatura	Celkem nosičů	Zdigit. 2021	Zdigit. celkem	Zdigit. %
Praha	2MP	7 403	1	7 403	100
Praha	2MC	1 226	8	1 226	100
Praha	2MD	664	16	664	100
Praha	2TP	21 265	2 527	15 178	71
Praha	2TC	2 117	0	598	28
Praha	2GL	6 192	741	3 411	55
Brno	3MP	6 300	321	4 168	66
Ostrava	4MP	2 900	130	1 196	41

Digitalizace probíhá na dvou digitalizačních pracovištích v Praze a po jednom v Brně a Ostravě. Digitalizované záznamy včetně metadat jsou ukládány na disková pole centrálního audioserveru v Praze a zálohovány na páskovém úložišti. Celkový obsah digitální knihovny ke konci roku 2021 dosáhl 8 831 GB.

Digitalizace fondu fotografií

Digitalizace fondu fotografií probíhá již několikátý rok formou skenování fotonegativů a skenování fotografií, na papírové podložce, které jsou uloženy v depozitářích spisového archivu.

V rámci řízené digitalizace, během které jsou buď zpracovávány celé analogové fotosety, případně jde o skenování fotografií tzv. „ad hoc“ (na vyžádání od produkcí, badatelů, Fotoservisu atd.), bylo naskenováno, graficky upraveno a zdokumentováno celkem cca 7 000 fotonegativů. I v průběhu roku 2021 byla činnost fotografického oddělení ovlivněna pandemií. Během nejkritičtějších měsíců bylo přistoupeno ke střídání pracovníků na digitalizačním pracovišti. Digitalizaci tak prováděla pouze jedna pracovníce, druhá s pomocí vzdáleného přístupu věnovala prohlubování metadatového popisu u již dříve digitalizovaných fotografií (cca 14 000 fotografií).

Digitální fotografie jsou uloženy ve dvojnásobném formátu (neztrátový TIF + JPG určený k rychlému zobrazování v prohlížečích) centralizovaně v síťovém zálohovaném úložišti, které současně umožňuje řízení přístupu a vyhledávání uvnitř metadat.

Digitalizace spisového fondu

Digitalizace fondu Spisového archivu ČT Praha běží od roku 2014. V uplynulém roce bylo opět zdigitalizováno několik set tisíců stran archivních dokumentů. Z toho největší část představovala plánovaná digitalizace cca 2 000 scénářů z 50. a 60. let (archivní série Sc). Kromě toho byla primárně průběžně zajišťována digitalizace tzv. „ad hoc“ (na vyžádání), v rámci které bylo naskenováno přes 700 výrobních složek k pořadům, personální spisy, či další písemnosti. Jejich zpřístupnění pro své provozní potřeby si vyžádaly některé součásti ČT (nejčastěji Licenční oddělení, Telexport, produkce, dramaturgie apod.). Pokračovalo i skenování košílek malých filmových šotů, které probíhá paralelně s digitalizací těchto filmových pásů. V brněnském spisovém archivu bylo v roce 2021 nově naskenováno 91 453 stran archivních dokumentů (převážně výrobních složek pořadů) a v ostravském spisovém archivu 1 950 výrobních složek pořadů.

Dokumenty jsou digitalizovány zejména pro provozní účely z důvodu zajištění lepší přístupnosti včetně jejich prohledávání a z důvodu ochrany jejich originálů při dalším používání. Provádí se do bezztrátového formátu. Pro nahlížení je vytvářen soubor PDF s rozpoznatelným textem (OCR), který umožňuje fulltextové prohledávání. Část náhledových kopií digitalizátů písemností, které neobsahují žádné osobní ani jiné důvěrné údaje, je dostupná v rámci celé České televize.

Irena Wintrová

Vedoucí Archivu a programových fondů ČT

Výroční zpráva Archiv a programové fondy České televize za rok 2021

Příloha: Celkové množství archiválií v základní evidenci Národního archivního dědictví

Tab. č.1: Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů, fyzický stav, archivní pomůcky

Archiv	Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů						Fyzický stav archiválií		Archivní pomůcky	
	Uloženo v archivu***			Celkem			počet	počet		
	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]	počet	metráž [bm] velikost [MB]	metráž [%] MB [%]				
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10 ⁰	
61000060 Archiv České televize	N:	0	848,08 0,00	6,65 0,00	0	848,08 0,00	6,65 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 10
	Z:	3	11912,76 2387748920,00	93,35 100,00	3	11912,76 2387748920,00	93,35 100,00	Nepoškozený 4 Poškozený 1	speciální: 0	
	I:	3	9373,30 2384103000,00	73,45 99,85	3	9373,30 2384103000,00	73,45 99,85	referenční: 0		
	Σ:	5	12760,84 2387748920,00		5	12760,84 2387748920,00		Ze zapsaných ev. jednotek: poškozeno [ks]: 10500		všechny: 10
Počty, metráž a zpracovanost archivních souborů										
Uloženo v archivu***										
Celkem										
Fyzický stav archiválií										
Archivní pomůcky										
1	2	3*	4**	5****	6*	7**	8****	9	10 ⁰	
Souhm	N:	0	848,08 0,00	6,65 0,00	0	848,08 0,00	6,65 0,00	Ze zapsaného fyzického stavu:		základní: 10
	Z:	3	11912,76 2387748920,00	93,35 100,00	3	11912,76 2387748920,00	93,35 100,00	Nepoškozený 4 Poškozený 1	speciální: 0	
	I:	3	9373,30 2384103000,00	73,45 99,85	3	9373,30 2384103000,00	73,45 99,85	referenční: 0		
	Σ:	5	12760,84 2387748920,00		5	12760,84 2387748920,00		Ze zapsaných ev. jednotek: poškozeno [ks]: 10500		všechny: 10

Všechny hodnoty digitální velikosti se zaokrouhlují na MB (MegaByte)

Tab. č.2: Přírůstky, úbytky a celkové vnější změny

Archiv	Celkem přírůstky				Celkové úbytky v uložení archiválií v archivu		Celkem vnější změny					
	Nově vybráno		Nově uloženo v archivu		V evidenci archiválií		V uložení v archivu					
	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených	metráž [bm] velikost [MB]	ev.j. [ks] poškozených		
1	2	3*	4**	5*	6**	7*	8**	9*	10**	11*	12**	
61000060 Archiv České televize	N:	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0	0,00 0	0,00 0	0	0,00 0	0
	Z:	513,59 104296000	44113	513,59 104296000	44113	0,00 0	0	513,59 104296000	44113	513,59 104296000	44113	44113
	I:	158,66 104296000	39553	158,66 104296000	39553	0,00 0	0	158,66 104296000	39553	158,66 104296000	39553	39553
	Σ:	513,59 104296000	44113	513,59 104296000	44113	0,00 0	0	513,59 104296000	44113	513,59 104296000	44113	44113